

Еуразиялық Банк

«Еуразиялық банк» АҚ
Директорлар кеңесі
Бекіткен
2018 ж. «05» қаңтардағы
№ 1 хаттама

көшілікке орналастыру үшін

**ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ
ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ
ЕРЕЖЕ**

ЕР

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет2 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

Операциялар жүргізудің жалпы талаптары туралы Ереже (бұдан әрі – Ереже) Қазақстан Республикасының заңнамаларының талаптарына сәйкес, оның ішінде Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (бұдан әрі – Азаматтық кодексі), Қазақстан Республикасының «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Заңы, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы банктер мен банктік қызмет туралы» Заңы (бұдан әрі – Банктер туралы Заң), Қазақстан Республикасының «Дербес деректер мен оларды қорғау туралы» Заңы (бұдан әрі – Дербес деректер туралы Заң), Қазақстан Республикасының «Жеке және заңды тұлғалардың арыздарын қарастыру тәртібі туралы» Заңы (бұдан әрі – Арыздарды қарастыру тәртібі туралы Заң), АҚШ «Шетелдік шоттарға салық салу туралы» Заңына (Foreign Account Tax Compliance Act – FATCA), Қазақстан Республикасының қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау Агенттігі Басқармасының 2017 жылғы 28 шілдедегі № 136 Банктік қызметтерді көрсету және банктердің банктік қызметтерді көрсету үдерісінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау ережесін бекіту Ережесіне (бұдан әрі – Банктік қызметтер көрсету ережесі), Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына, «Еуразиялық банк» АҚ (бұдан әрі – Банк) ішкі құжаттарына, оның ішінде Банктің Жарғысына, Ішкі нормативтік реттеу саясатына, Ішкі нормативтік реттеуді ұйымдастыру ережесіне сәйкес әзірленген.

1-бөлім. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-тарау. Банктің операциялар жүргізуінің негізгі қағидалары

1. Ереже Банктің операциялар жүргізуінің негізгі қағидалары мен талаптарын, Банктің клиенттермен жұмыс тәртібі, Банктің және оның клиенттерінің құқықтары мен міндеттерін анықтайды.

2. ЕРЕЖЕНІҢ МАҚСАТЫ БАНК КӨРСЕТЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРГЕ/ОПЕРАЦИЯЛАРҒА, ОНЫҢ ІШІНДЕ БАНКПЕН ЕРЕКШЕ ҚАТЫНАСТАҒЫ БАЙЛАНЫСТАРЫ БАР ТҮЛҒАЛАР ҮШІН ТАЛАПТАР МЕН ТАРИФТЕРДІ БЕКІТУ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

3. Ереже ашық ақпарат болып табылады және коммерциялық құпия мәні болуы мүмкін емес. Осы норма Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес коммерциялық құпия санатына жататын Банктің нақты операциялар жүргізу талаптарына қолданылмайды.

4. Ережеде Қазақстан Республикасының заңнамаларында, және электрондық анықтамаларында қарастырылған негізгі түсініктер, сондай-ақ келесі түсініктер пайдаланылады:

1) омбудсман – ипотекалық қарыз шартынан туындайтын Банк пен қарыз алушы (жеке тұлға) арасындағы Банк пен қарыз алушы арасындағы мүдделердің заңмен қорғалуын және құқықтардың қанағаттандырылуы туралы келісімге қол жеткізу мақсатымен оның келуі бойынша келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын, өзінің қызметінде тәуелсіз жеке тұлға.

2) Қазақстан Республикасының уәкілетті органы – Банктің қаржы нарығындағы әрекетіне талаптарды анықтайтын Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және басқа да мемлекеттік уәкілетті органдар.

3) Банктің уәкілетті органы – өзінің қызметін Банктің ІНҚ негізінде жүргізетін Қазақстан Республикасының заңнама талаптарына сәйкес Банктің Директорлар кеңесінің міндеттерін орындауға көмек көрсететін банктің алқалық органдары және/немесе жауапты тұлғалардың топтары.

5. Банк, оның уәкілетті органдары, басшы қызметкерлері банктік қызметті жүргізген кезде Қазақстан Республикасының заңнамаларының және Ережелердің талаптарын міндетті түрде сақтауы тиіс. Осы міндеттілік Қазақстан Республикасының заңнамаларында, Банктің қатысуымен мәмілелер жасау кезінде лауазымдық талаптар мен әрекеттерде анықталғандардың жасалуының қажеттілігіне және жауапкершілікке алып келеді.

6. Банк жеке және/немесе заңды тұлғалардың (бұдан әрі – клиент) бірінші талап етуі бойынша Ережені беруге міндетті және клиентке мүдделі операцияларды клиенттің жүргізуімен байланысты мүмкін болатын тәуекелдер туралы ақпаратты беруден бас тартуға құқылы емес.

7. Клиенттерге көрсетілетін банктік және басқа операциялардың мөлшерлемелері мен тарифтері туралы ақпарат филиалдарда (олардың үй-жайында) көзбен шолуға және танысуға болатын орындарға және Банктің WEB-сайтында Интернет желісінде орналастырылады және қолданылып жүрген Банктің қызметтеріне/операцияларға мөлшерлемелер мен тарифтерге өзгеріс енгізілген күні туралы мәліметтер, Банк органының және ішкі құжатының нөмірі көрсетілумен өзекті жағдайда ұсталынады.

8. Банк пен оның клиенттерінің арасындағы қатынастар, егер Қазақстан Республикасының заңнамаларында өзгедей қарастырылмаса, онда шарттардың негізінде жүзеге асырылады.

9. Банк олардың банктік қызметті жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасының Уәкілетті органының нормативтік құқықтық актілерін, пруденциалды нормативтерді және басқа нормалар мен талаптарды сақтауға және орындауға міндетті.

10. Банк банктік операцияларды оның (олардың) жүргізілуі кезінде Банктер туралы заңға сәйкес банктік құпияны қамтамасыз етуге міндетті.

11. Дербес деректер және оларды қорғау туралы Заңға сәйкес Банк клиенттердің дербес деректерін жинауды, өңдеуді және қорғауды жүргізеді.

12. Банк өзінің қызметі барысында Қазақстан Республикасының «Заңсыз жолмен келген табысты заңдастыруға («жылыстатуға») және лаңкестікті қаржыландыруға қарсы тұру туралы» Заңының және қылмыстық жолмен келген табысты заңдастыруға («жылыстатуға») және лаңкестікті қаржыландыруға қарсы тұру әрекеттері кезінде Банктің ІНҚ-ға сәйкес талаптарды сақтауға міндетті.

13. Банк Қазақстан Республикасының «Заңсыз жолмен келген табысты заңдастыруға («жылыстатуға») және лаңкестікті қаржыландыруға қарсы тұру туралы» Заңының және АҚШ «Шетелдік шоттарға салық салу туралы» Заңына (Foreign Account Tax Compliance Act – FATCA), талаптарын Банктің орындауы мақсатында олардың клиентті сәйкестендіруі үшін қажетті құжаттарды немесе ақпараттарды бермеген жағдайда немесе Қазақстан Республикасының заңнама талаптарына сәйкес Банктің Клиенттің қылмыстық жолмен келген табысты заңдастыруға («жылыстатуға») және лаңкестікті қаржыландыруға қатысы бары туралы пайымдауға негізі болғанда Клиентпен жасалған шартты орындаудан біржақты тәртіпте бас тартуға құқылы.

13-1. Қазақстан Республикасының уәкілетті органының нормативтік құқықтық актісінде бекітілген нарықтық емес талаптарға, белгілерге мәмілелер жасауға рұқсат етілмейді¹, атап айтқанда:

1) мемлекеттік бағдарламаларды жүзеге асыру шеңберінде жүргізілгендерден басқа, келесі талаптардың біріне тиесілі мәмілелер:

- берілген банктік қарыздың сомасы қарыз алушының қаржылық жағдайына және (немесе) табыстарына (егер олар бар болса, қосарлас қарыз алушының есебімен), сонымен бірге кепілдік қамтамасыз ету құнына сәйкес келмейді;

- борышкердің сыйақыны төлеу және (немесе) оның банктік операциялар бойынша негізгі борышты өтеу бойынша төлемнің мерзімін кейінге шегеруі бір жылдан асырылады;

- борышкерден өндірілетін пайыздық мөлшерлемелердің мөлшері баламалы банктік операциялар бойынша нарықтық пайыздық мөлшерлемелерден айтарлықтай төмен;

2) борышкерлердің міндеттері бойынша борышкердің қаржылық жағдайына және (немесе) табыстарына сәйкес келмейтін сомаға немесе борышкерге кері талап ету (регресс) құқығынсыз банктік кепілдік немесе кепілгерлік беру;

3) ірі акционерлердің және (немесе) банктің басшы қызметкерлерінің талаптарын мерзімінен бұрын қанағаттандыруға алып келетін мәмілелер;

4) мәміленің тараптары болып табылатын жеке немесе заңды тұлғаның банктің алдындағы өзіне алған қаржылық міндеттерінен толық немесе ішінара бас тартқан құқықтарын қарастыратын мәміле, талаптар.

Ереженің 13-1 тармағының 1) және 2) тармақшасының талаптары банктің мәмілелерінің мөлшерлері Банктің меншік капиталынан 1 (бір) және одан да астам пайызды құраған жағдайларға қолданылады.

2 - тарау. Банк жүргізетін операциялар

14. Банк Банктер туралы заңға сәйкес Қазақстан Республикасының уәкілетті органы берген лицензияның негізінде ұлттық және шетел валютасында операциялардың келесі түрлерін жүзеге асырады:

1) банктік операциялар:

– жеке және заңды тұлғалардан депозиттер қабылдау, банктік шоттарды ашу және жүргізу;

– банктік операциялардың жекеленген түрлерін жүзеге асыратын банктер мен ұйымдардың корреспонденттік шоттарын ашу және жүргізу;

¹ ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 2018 жылғы 29 қазандағы № 275 қаулысы «Жасалуы банкті төлемге қабілетсіз банктердің санатына жатқызу туралы шешім қабылдау үшін негіз болып табылатын нарықтық емес талаптармен мәмілелердің тізбесін бекіту туралы»

- кассалық операциялар (қолма-қол ақшаларды қабылдау мен беруді қоса алғанда оларды ұсату, айырбастау, қайта санау, сұрыптау, орау және сақтау);
- аударым операциялары (жеке және заңды тұлғалардың төлемдері мен ақша аударымдары бойынша тапсырмаларын орындау);
- есептік операциялар (жеке және заңды тұлғалардың вексельдерінің (дисконт) және басқа борыштық міндеттемелерінің есебі);
- банктік қарыз операцияларын (кредиттер) беру;
- шетел валютасымен (қолма-қол ақшамен және қолма-қол ақшасыз валютамен) айырбастау операцияларын ұйымдастыру;
- банкноттар, монеталар және құндылықтарды инкассациялау;
- төлем құжаттарын инкассоға (вексельдерден басқа) қабылдау;
- аккредитив ашу (шығару) және растау және ол бойынша міндеттемелерді орындау;
- банктің ақшалай нысанда орындалуы қарастырылған үшінші тұлғаларға банктік кепілгерлікті және өзге міндеттемелерді беру.

2) басқа операциялар:

- тазартылған құнды металдарды кесекпен сатып алу, кепілге қабылдау, сақтау және сату, сондай-ақ құнды металдары және құнды тастары бар зергерлік бұйымдарды сатып алу, кепілге қабылдау, сақтау және сату;
- вексельдермен операциялар (вексельдерді инкассоға қабылдау, төлеушінің вексельмен төлеуі бойынша қызметтер ұсыну, сондай-ақ ескертілген вексельмен ақы төлеуі, делдалдық тәртіпте вексельдердің акцепті);
- лизингтік қызметті жүзеге асыру;
- меншіктік бағалы қағаз шығару (акциялардан басқа);
- факторингтік операциялар жүргізу (тауарларды (жұмыстарды, қызметтерді) сатып алушыдан төленбеген тәуекелді қабылдаумен төлемді талап ету құқығын сатып алу);
- форфейтингтік операциялар (форфеттеу) жүргізу (сатушыға айналымсыз вексельдерді сату жолымен тауарларды (жұмыстарды, қызметтерді) сатып алушының борыштық міндеттемелерін төлеу);
- сенім білдірілген операциялар жүргізу (ақшаларды басқару, ипотекалық қарыздар және тазартылған құнды металдармен және сенім білдірілген тапсырмалар бойынша талап ету құқықтары);
- сейфтік операциялар жүргізу (сейфтік (ұяшық) жәшіктерді, шкафтар мен үй-жайларды жалға беруді қосқанда, құжаттамалық нысанда шығарылған бағалы қағаздарды, клиенттердің құжаттары мен құндылықтарын сақтау бойынша қызметтер);

15. Банктер туралы Заңға сәйкес Ереженің 14-тармағында бекітілген операциялардан басқа, Банк қызметтердің келесі түрлерімен айналысуға құқылы:

- Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес банктік операциялардың жекеленген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдар мен банктердің қызметін автоматтандыру үшін пайдаланылатын мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді жүзеге асыру;
- ақпаратты тасымалдаушылардың кез келген түрінде банктік қызмет мәселесі бойынша арнайы әдебиеттерді жүзеге асыру;
- меншік мүлікті өткізу;
- төлем карточкаларын шығару, өткізу, тарату және қызмет көрсету, саудалық-қызмет көрсету кәсіпорындарында төлем құралы ретінде карточкаларды қабылдау, банкоматтар мен POS-терминалдар арқылы қолма-қол ақша беру;
- чектік кітапшаларды шығару, өткізу және тарату;
- электрондық қызмет көрсету арналары арқылы банктік қызметтер көрсету (Интернет-банкинг, ұялы байланыс банкингі);
- электрондық ақшаларды шығару, өткізу, сатып алу және өтеу, сондай-ақ электрондық ақшалармен операциялар жөніндегі ақпараттарды өңдеу және жинау бойынша қызметтерді ұсыну;
- кепіл мүлкін Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес жүзеге асыру;
- қаржылық қызметпен байланысты мәселелер жөніндегі кеңес беру қызметтерін ұсыну;
- банктік қызметпен байланысты, не облигация иелерінің өкілдері ретінде мәселелер жөніндегі басқа тұлғалардың мүдделерін көрсетумен;
- жабық электрондық сандық қол қою кілтіне қол қойылған ашық электрондық сандық қол қою кілтінің сәйкестігін куәландыру, сондай-ақ ақпараттандыру саласында басшылықты жүзеге асыратын

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет5 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

уәкілетті мемлекеттік органның болуы кезінде, Банктің клиенттеріне қатысты тіркеу куәлігінің шынайылығын растау;

– Қазақстан Республикасының сақтандыру ұйымдары-резиденттерінің атынан сақтандыру шарттарын жасау, банк пен осындай сақтандыру ұйымдарының арасында тиісті шарт болған кезде.

– банкаралық клиринг (төлемдерді жинау, салыстырып тексеру, сұрыптау және растау, сонымен бірге қолардың өзара есебін жүргізу және клирингке қатысушылардың таза жайғасымын анықтау).

16. Банк брокерлік, дилерлік және кастодиандық қызметті Қазақстан Республикасының заңнамаларына және Банктің ІНҚ-ға сәйкес Қазақстан Республикасының уәкілетті органы берген лицензияның негізінде жүргізеді.

17. Банк Қазақстан Республикасының заңнамаларында қарастырылған жағдайларда және тәртіпте банктік қызметтерді ұсыну үшін Қазақстан Республикасының уәкілетті органының келісімін алдын ала алуға міндетті.

18. Банктер туралы заңда қарастырылған операцияларды жүргізгені/қызметтерді көрсеткені үшін Банк тарифтер мен комиссияларды бекітеді.

3-тарау. Клиенттермен жұмыс жүргізу кезіндегі жалпы ереже

19. Клиент Банкке банктік қызмет/өнім алуға келгенде, Банк клиентке келесі ақпаратты ұсынады:

– Клиентте туындаған мәселелер бойынша кеңес беру;
– мөлшерлемелер мен тарифтер туралы;
– банктік қызметті ұсыну туралы өтініш бойынша шешім қабылдау мерзімдері туралы (өтініш беру қажеттігі кезінде);

– банктік қызметті ұсыну туралы шарт жасау үшін қажетті құжаттардың тізбелері мен банктік қызметті ұсыну талаптары туралы;

– банктік қызметті ұсыну туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындамаған жағдайда клиенттің ықтимал тәуекелдері мен жауапкершіліктері туралы;

– банктік қызметті ұсыну туралы шарттың үлгі нысанының көшірмесі (клиенттің сұрауы бойынша) және онымен танысу үшін уақыт.

20. Банк клиентті келесілер туралы ақпараттандырады:

– Банкте көрсетілген банктік қызметтер бойынша даулы жағдайлар туындаған кезде оның уәкілетті органға немесе сотқа, банктік омбудсманға (ипотекалық қарыз бойынша) жүгіну құқықтары туралы (ипотекалық қарыздары бойынша);

– орналасқан орны, пошталық, электрондық мекенжайы және Банктің, банктік омбудсманның және Қазақстан Республикасының уәкілетті органының интернет-ресурстары туралы.

21. Банктік операцияларды (қызметтерді) ұсыну туралы шешімді қабылдаудың ең жоғары мерзімі клиенттерден құжаттардың толық топтамасын қабылдаған сәттен бастап 15 (он бес) жұмыс күнін құрайды. Айтарлықтай күрделі және көлемді кредит беру жобалары бойынша банктік қызметтерді (қарызды) ұсыну туралы шешімді қабылдаудың ең жоғары мерзімі клиенттерден құжаттардың толық топтамасын қабылдаған сәттен бастап 30 жұмыс күнін құрайды.

22. Банктік қызметтерді беру ережесіне сәйкес, Банк банктік қарыз шартына қызмет көрсету кезеңінде қарыз алушының сұрауы бойынша сұрау алған күннен бастап үш жұмыс күнінің ішінде клиентке келесілер туралы мәліметтерді жазбаша нысанда беруге міндетті:

- 1) қарыз алушының Банкке төлеген ақшасының сомасы;
- 2) кезекті төлемдердің мөлшері мен мерзімі;
- 3) қарыз бойынша негізгі борыштың қалдығы;
- 4) мерзімі кешіктірілген берешектің мөлшері (бар болғанда);
- 5) кредит беру лимиті (бар болғанда).

4-тарау Клиенттердің шағымдарын қарастыру тәртібі

23. Банктік қызметтерді көрсету процесінде түсетін клиенттердің шағымдарын Банк Шағымдарды қарастыру тәртібі туралы заңда, Банктік қызметтерді беру ережесінде және басқа да Банктің ІНҚ бекітілген тәртіпте және мерзімде қарастырады. Клиенттердің шағымдарын қабылдаудан бас тартуға рұқсат етілмейді.

24. Клиенттердің шағымдарын Банк келесілерге бөледі:
– – ауызша, телефон бойынша немесе Банктің клиенттері келген кезде тікелей түскендері (оның ішінде Банктің басшы қызметкеріне келген кезде);

– – жазбаша, Банкке қолма-қол табысталған, поштамен, курьерлік ұйымдармен, электрондық пошта бойынша немесе Банктің WEB-сайты арқылы Интернет желісіне.

25. Банк телефон бойынша алған Клиенттің ауызша өтініші клиенттердің шағымдарын қарастыру тәртібінде реттелген Банктің ІНҚ бекіткен тәртіпте тіркелуі тиіс.

Клиенттерді қабылдауды осындай қабылдауға уәкілетті Банктің бас офисінің және Банктің филиалдарының қызметкерлері Банк Басқармасының төрағасы немесе тиісті Филиалдардың директорлары бекіткен қабылдау кестелеріне сәйкес жүргізеді.

26. Клиенттің жазбаша шағымы Банк алған (оның ішінде Банктің WEB-сайты арқылы Интернет желісінде) клиенттердің шағымдарын қарастыру тәртібінде реттелген, Банктің ІНҚ бекіткен тәртіпте тіркелуі тиіс.

Қажет болғанда (клиенттің өтінуі бойынша) Банк жазбаша шағым алғанын растайды.

27. Банктің ІНҚ-да қарастырылған қарастырылуы бойынша өлшемдері Шағымдарды қарастыру тәртібі туралы заңда қарастырылған жағдайлардан басқа домалақ арыздар қарастырылуы тиіс емес.

28. Банк алған клиенттің ауызша шағымы осы шағымға жауап берумен кешіктірілмей қарастырылады.

Егер Банк клиенттің ауызша шағымына кешіктірмей жауап бере алмаса, осы клиентке осы шағымды Банктің жазбаша шағым ретінде қарастыруы мақсаты үшін жазбаша түрде баяндау ұсынылады. Бұл ретте Банк осы клиентке жазбаша шағымдарды қарастыру рәсімдері мен мерзімі туралы және оларға жауап беру туралы хабарлайды.

29. Банктің жазбаша шағымдарды қарастыру мерзімі Банкке шағым түскен күннен бастап 3 (үш) күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күнге дейінгі мерзімді құрайды.

30. Егер клиенттің шағымын қарастыру кезінде лауазымды тұлғалардан және басқа субъектілерден ақпарат алу талап етілсе, не орнына барып тексеру қажет болғанда мұндай шағым бойынша шешім Банкке шағым түскен күннен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күннің ішінде қабылданады.

Қосымша тексеру немесе клиенттің шағымының себептеріне зерттеу жүргізу қажет болғанда ол бойынша орындау мерзімі Басқарма төрағасы орынбасарының келісімімен 30 (отыз) күнтізбелік күнге дейін ұзартылуы мүмкін, бұл туралы өтініш берушіге қарастыру мерзімі ұзартылған сәттен бастап 3 (үш) күнтізбелік күннің ішінде жазбаша хабарландырылады. Егер шағымда баяндалған мәселелер ұзақ мерзімде қарастыруды талап ететін болса, онда шағым ақырғы орындағанға дейін қосымша бақылауға қойылады, ол туралы өтініш берушіге 3 (үш) күнтізбелік күннің ішінде жазбаша хабарландырылады.

31. Клиенттің шағымына Банктің жазбаша жауапты баяндау бойынша талаптары Іс жүргізу ережесінде бекітілген.

2-бөлім ЕРЕКШЕ ЕРЕЖЕЛЕР

1-тарау. Банктік шоттарды ашу және жүргізу бойынша талаптар, салымдарды қабылдау

32. . Клиенттерден салымдар қабылдау Қазақстан Республикасының уәкілетті органы берген лицензияның негізінде жүргізіледі.

33. Банк Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының екінші деңгейлі банктерінде орналастырылған міндетті кепілдендірілген депозиттер туралы» Заңының талаптарына сәйкес жеке тұлғалардың салымдарын міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесінің қатысушысы болып табылады.

34. Банк клиенттерден ақшаны ұлттық және шетел валютасында, қолма-қол ақша нысанында да, сондай-ақ қолма-қол ақшасыз нысанда да, «талап етілгенге дейін» салымдарына, мерзімді, шартты, жинақтық салымдарға орналастыруға қабылдайды. «Талап етілгенге дейін» салымы бойынша сыйақы мөлшері банктік салым шартында бекітіледі, бірақ жылдық 0,1 пайыздан жоғарыламайды.

35. Банк келесі банктік шоттарды ашады және жүргізеді:

- жеке және заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;
- жеке және заңды тұлғалардың банктік салымдары;
- төлем картасын пайдаланумен жеке және заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары;

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет7 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

– банктік операциялардың жекеленген түрлерін жүзеге асыратын банктер мен ұйымдардың корреспонденттік шоттары.

36. Клиенттерге банктік шоттар ашу, жүргізу және жабу тәртібі Банктің ІНҚ-ға сәйкес жүзеге асырылады.

37. Банк банктік шоттарды ашқаны және жүргізгені үшін, банктік шоттар бойынша операциялар жүргізгені үшін клиенттерден комиссия алады.

38. Клиенттердің ашатын банктік шоттарының саны шектелмейді.

39. Клиенттердің салымдары бойынша сыйақы мөлшерлемелері салымның түрлері мен валюталарына, сыйақы төлеу кезеңділігіне, салымды орналастыру мерзіміне және басқа параметрлерге байланысты белгіленеді.

Салымдар бойынша сыйақы мөлшерлемелері Активтер мен міндеттемелерді басқару саясатына, Трансферттік баға белгілеу мөлшерлемелерін бекіту әдістемесіне, Ресурстарды ішкі қайта бөлу ережесіне және басқа Банктің ІНҚ сәйкес бекітіледі.

40. Салымдарды ашу бойынша негізгі талаптар:

- Банк қабылдайтын салымдардың ең төменгі мөлшеріне шектеу қойылмаған;
- шартты салымдарды орналастырудың ең төменгі мерзімі – бір күннен басталады;
- талап етілгенге дейінгі салымдардың ең төменгі мөлшері мен мерзімі бекітілмейді;
- банктік өнімдердің талаптарында белгіленетін қабылданатын салымдардың ең жоғары мөлшері шектелмеген;

- салымдарды орналастырудың ең жоғары мерзімі – 50 жыл;

- салымдар бойынша сыйақы мөлшерлемесінің шекті (ең төменгі) мөлшері жылдық 0%-ды құрайды, бұл жерде сыйақы мөлшерлемесінің шекті (ең төменгі) мөлшері шынайы, жылдық, тиімді, салыстырып есептегенде жылдық 0%-ды құрайды;

- жеке тұлғалардың ұлттық валютадағы және шетел валютасындағы салымдары бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғары мөлшері «Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қоры» АҚ (бұдан әрі - Қор) ұсынатын жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғары мөлшеріне сәйкес бекітіледі.

- заңды тұлғалардың **депозиттері** бойынша сыйақы мөлшерлемесінің шекті (ең жоғарғы) мөлшері жылдық 50%-ды, бұл жерде сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғары шынайы, жылдық, тиімді мөлшері, салыстырмалы есептеуде жылдық 63,2%-ды құрайды;

- заңды тұлғалардың **ағымдағы шоттарына** ақшаның орташа айлық қалдықтары бойынша сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғарғы мөлшері ұлттық валютада жылдық 50%-ды, бұл жерде сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғары шынайы, жылдық, тиімді мөлшері, салыстырмалы есептеуде жылдық 63,2%-ды құрайды;

- заңды тұлғалардың **ағымдағы шоттарына** ақшаның орташа айлық қалдықтары бойынша сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғарғы мөлшері ұлттық валютада жылдық 0%-ды, бұл жерде сыйақы мөлшерлемесінің ең жоғары шынайы, жылдық, тиімді мөлшері, салыстырмалы есептеуде жылдық 0%-ды құрайды.

- банктік шотта орналастырған ақшаны пайдаланғаны үшін сыйақы төленбейді (осы ереже 2019 жылдың 01-қаңтарынан бастап әрекетке енді). Осы ереже Банк ағымдағы шотта орналасқан ақшаны пайдаланғаны үшін сыйақы төлеу бойынша міндеттерді өзіне қабылдауына сәйкес Банк пен клиенттің арасында 2019 жылдың 01-қаңтарына дейін туындаған құқықтық қатынастарға қолданылмайды.

41. Заңды тұлғалардың салымдары бойынша, сондай-ақ заңды тұлғалардың ағымдағы шотындағы орташа айлық қалдықтары бойынша сыйақы мөлшерлемелерін Директорлар кеңесі бекіткен сыйақылардың мөлшерлемелері шегінде, Ережеде қарастырылған сыйақы мөлшерлемелерінің шегінде, Банктің нарықтық тәуекелдер мен өтімділігін басқару жөніндегі Комитет бекітеді.

Жеке тұлғалардың сыйақы мөлшерлемелерінің мөлшерін Банктің нарықтық тәуекелдер мен өтімділігін басқару жөніндегі Комитет бекітеді және Қор бекіткен ең жоғарғы мөлшерден жоғарыламайды.

42. Салымның валютасына байланысыз, салымдардың барлық түрлері бойынша белгіленген мөлшерлеме сыйақысы бекітіледі. Банк салымдар бойынша сыйақы мөлшерлемесін, банктік салым

шарттарында/банктік салым ашуға (ағымдағы шот) өтініш-офертада/қосылу шартында қарастырылған, салым мерзімін ұзарту жағдайларынан басқаларында, біржақты тәртіпте өзгертуге құқығы жоқ. ¹⁻¹

43. Банктің филиалдарына салымдар бойынша операцияларды филиал осындай операцияларды жасауға дайын болған кезде, Банк берген сенімхаттың негізінде жүргізу.

44. Банктің клиенттен салымды қабылдауы олардың арасында жасалған банктік салым шарттарында/қосылу шартында/ өтініш-офертада қарастырылған банктік салым ашуға шарттың негізінде барлық қабылдау, салымды жүргізу және беру талаптары бейнеленуінің негізінде жүргізіледі.

45. Банк жинақ шоттары бойынша операцияларды келесілердің негізінде жүргізеді:

– салымшының тапсырмасы;

– Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес нотариалды куәландырылғанға теңестірілген немесе нотариалды куәландырылған сенімхаттың негізінде үшінші тұлғалардың талаптары;

– Қазақстан Республикасының заңнамаларына сәйкес салымшының (депозитордың) акцептісін талап етпейтін үшінші тұлғалардың талаптары;

– Егер ол Қазақстан Республикасының заңнамалары мен банктік қарыз шартының талаптарына қарсы келмесе, Банктің өкімі.

46. Банк салымдар бойынша сыйақы төлеуді салым талаптарына байланысты жүргізеді. Банктің салымдары бойынша сыйақыны есепке қосуды есептеу үшін шартты ай 30 күнтізбелік күнге тең және шартты жыл, егер шарттың талаптарында басқадай қарастырылмаса, 360 күнтізбелік күнге тең.

47. Салым банктік салым шартының қолданылу кезеңінің кез келген уақытында банктік салым шартын бұзу жолымен талап етілуі мүмкін. Салымшының мерзімді және шартты салымдар бойынша ақшаны мерзімінен бұрын кері қайтарып алған жағдайында, салымның сомасын Банк толық қайтарады, ал сыйақы сомасы, егер банктік салым шартында/қосылу шартында/ банктік салым ашуға (ағымдағы шот) өтініш-офертада өзгедей қарастырылмаса, салымдардың талап еткенге дейінгі мөлшерлемелері бойынша есептеледі және төленеді. Егер жинақтық салымды салымшы бекітілген мерзім аяқталғанға дейін талап еткен жағдайда, салым бойынша сыйақы Банкте банктік салым шарты/өтініш-офертаны бұзған сәтте қолданылатын «талап етілгенге дейін» салымының мөлшерлемесі бойынша бекітілген мөлшерде төленеді.

Банк салымшы салымдар бойынша банктік салым шарттарының/қосылу шартының /банктік салым ашуға (ағымдағы шот) өтініш-офертаның талаптарын орындамаған жағдайда ертеректе төлеген сыйақы мөлшерлемесін сыйақы мөлшерлемесін (салымның негізгі сомасынан ақша ұстау жолымен) қайтаруды талап етуге құқылы.

2 - тарау. Қарыз операцияларын жүргізудің жалпы талаптары

49. Банктің қарыз операциялары Кредит саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

Банк клиенттерге берілетін қарыз беру бойынша келесі шекті сомаларды белгілейді:

– Берілетін қарыздың ең төменгі мөлшері 15 000 (он бес мың) теңге, не АҚШ долларындағы немесе еуроға соған ұқсас баламасы;

– төлем карталарын пайдаланумен шоттар бойынша берілетін қарыздардың төменгі мөлшері, шектелмеген;

– Қазақстан Республикасында бекітілген заңнамаларға сәйкес, шектеулер есебімен Банктің меншіктік капиталынан 25 % мөлшеріндегі сомадан жоғарыламауы тиіс.

51. Кредит беру мерзімі Банктің ІНҚ-ға сәйкес берілетін кредиттік өнімнің талаптарына байланысты анықталады.

52. 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге ұсынылатын қарыздар қысқа мерзімді кредиттерге жатады, 1 (бір) жылдан жоғары мерзімге берілетін қарыздар - ұзақ мерзімді кредиттерге жатады. Бұл ретте Банкте кредит берудің келесі жоғары мерзімдері белгіленеді:

– заңды тұлғалардың **қарыздары** бойынша – 20 жылдан жоғары емес;

– жеке тұлғалардың қарыздары (тұтынушылардың қарыздары) бойынша – **10 жылдан** көп емес;

– ипотекалық қарыздар бойынша – 30 жылдан көп емес;

– Банктің қарыз бойынша клиенттерге беретін төменгі мерзімі 1 күнтізбелік күнді құрайды.

¹⁻¹ «Еуразиялық банк» АҚ-та банктік және басқа қызметтерді берудің стандарттық талаптары (Қосылу шарты).

53. Лизингтің мерзімі негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімінен 75%-дан жоғарыламауы тиіс. Лизингтің ең жоғары мерзімі - 7 жыл.

54. Кредиттік өнімдер бойынша сыйақы мөлшерлемесін Бас Кредиттік Комитет, Кредиттік өнімдер және тәуекелдер жөніндегі (бөлшек бизнестің кредиттік өнімдері бойынша) бөлшек комитеті осы Тарауда көзделген сыйақының шекті мөлшерлемесі шеңберінде, сұралатын кредит тәуекелінің факторларына, қаржы нарығының жағдайына, кредиттік ресурстарға сұранысқа, Банктің Нарықтық тәуекелдер мен өтімділікті басқару комитет бекіткен трансферттік баға белгілеу мөлшерлемелерін ескере отырып, кредиттік операциялар бойынша банк кірістілігінің қолайлы нормаларына байланысты бекітеді.

Әрбір кредиттік карта бойынша жеке сыйақының мөлшерлемесі «Еуразиялық банк» АҚ-та кредиттік тәуекелмен байланысты Шешімдер қабылдау өкілеттігінің лимиттері бойынша регламентке сәйкес бекітіледі.

55. Төлем кредиттік карталары бойынша сыйақының шекті мөлшерлемелері Кредиттік өнімдер мен тәуекелдер жөніндегі бөлшек комитетінің алдын ала қарауымен Ереженің № 1 қосымшасында белгіленген.

56. Банкте келесі ең төменгі мөлшерлер бекітіледі:

– заңды тұлғаларға берілетін қарыздар бойынша: жылдық 5% сыйақы мөлшерлемесі, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі - жылдық 5% ;

– жеке тұлғаларға берілетін қарыздар бойынша: негізгі борыш бойынша берешектің қалдығына жылдық 0%, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі - негізгі борыш бойынша берешектің қалдығына жылдық 0,01%;

– Банктің маржасының ақшасы түрінде қамтамасыз етуді қабылдау кезінде клиенттерге берілетін қарыздар бойынша - жылдық 0%, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі - жылдық 0% ;

– Директорлар кеңесі бекіткен кепілдіктер бойынша мөлшерлемелер мен тарифтерге сәйкес, кепілдіктер мен олар бойынша қамтамасыз етудің түрлеріне байланысты;

– орындалған Банктің аккредитивтері бойынша – кредиттік операциялар бойынша сыйақы мөлшерлемелерінен төмен емес;

– лизингтік операциялар бойынша: сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 16%, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі - жылдық 16%.

57. Банкте берілетін қарыздар бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің келесі ең жоғары мөлшерлері белгіленеді:

– заңды тұлғаларға берілетін қарыздар бойынша – жылдық 36%-ға дейін.

жеке тұлғаларға берілетін қарыздары бойынша – Қазақстан Республикасының Уәкілетті органы бекіткен шектеу есебімен, ²негізгі борыш бойынша берешектің қалдығына не қарыздың бастапқы сомасына – жылдық 56%-ға дейін;

– Банктің маржасының ақшасы түрінде қамтамасыз етуді қабылдау кезінде жеке тұлғаларға берілетін қарыздар бойынша – Қазақстан Республикасының Уәкілетті органы бекіткен шектеу есебімен жылдық 10%-ға дейін;

– Банктің маржасының ақшасы түрінде қамтамасыз етуді қабылдау кезінде заңды тұлғаларға берілетін қарыздар бойынша – жылдық 10%-ға дейін.

58. Жеке тұлғаларға берілетін қарыз бойынша сыйақының мөлшерлемесі құбылмалы және белгіленген болуы мүмкін. Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесінің есеп айырысу тәртібі мен әрекетінің талаптары Қазақстан Республикасы Уәкілетті органының ³ нормативтік құқықтық актілерінде анықталады.

59. Банк заңды тұлғалармен банктік қарыз шартын жасау күніне белгіленген сыйақы мөлшерлемелерін ұлғайту жағына біржақты тәртіпте келесілердің кезінде өзгертуге құқылы:

– қарыз алушы банктік қарыз шартында/келісімде қарастырылған жағдайларда, қарыз алумен және қызмет көрсетумен байланысты шынайы ақпаратты ұсыну бойынша өзінің міндеттемелерін бұзғанда;

² Қарыздар бойынша жылдық тиімді сыйақының шекті (ең жоғары) мөлшерін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бекітеді.

³ Банктік қарыз шарттары бойынша сыйақының құбылмалы мөлшерлемелерінің қолданылу талаптары, есептеу ережелері 2008 жылғы 28 қарашадағы Қазақстан Республикасының қаржылық нарық пен қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау жөніндегі Агенттігі басқармасының № 216 қаулысында бекітілген.

– Банкте Қазақстан Республикасының заңнамаларында және банктік қарыз шартында қарастырылған жағдайларда міндеттемені мерзімінен бұрын орындау талаптарының құқығы туындағанда;

– қарыз алушының қатысушылары (акционерлер) құрамының, жиынтығында Банктің алдын ала жазбаша хабарлауынсыз, акционерлік қоғам (шаруашылық серіктестік) акцияларының (қатысу үлесінің) он және одан да көп пайыздарын иеленушілерінің өзгеруі;

– қарыз алушының және/немесе кепіл берушінің кепіл ұстаушы болып табылатын Банктің құқықтарын бұзуы, кепілге берілген мүліктің сақталу талабын және жағдайын, мөлшерін, нақтылы болуы мен құжаттар бойынша, сонымен бірге қарыз алушының (кепіл берушінің) мүлкіне, оның ішінде Банкке кепілге қойылған мүлікке үшінші тұлғалардың ұсынған талаптары дерегі.

60. Жеке тұлғаларға **берілген қарыздар**, оның ішінде ипотекалық қарыздар бойынша, белгіленген сыйақы мөлшерлемесі, тараптардың келісімі бойынша, келесі тарапқа өзгеруі мүмкін:

– шарттың қолданылу мерзімінің ішінде қалқымалы сыйақы мөлшерлемесіне не азаюына;

– шартта анықталған оның қолданылу мерзімінің аяқталуы бойынша, бірақ банктік қарыз шартын жасаған күннен бастап үш жылдан ерте емес уақытқа жоғарылауы. Белгіленген сыйақы мөлшерлемесінің көбеюі тарапына әрбір келесі өзгеруі тараптардың келісімі бойынша, белгіленген сыйақы мөлшерлемесінің қолданылу мерзімінің аяқталуы бойынша, бірақ белгіленген сыйақы мөлшерлемесінің алдыңғы өзгеру күнінен үш жылдан ерте емес уақытта көбеюі мүмкін.

Белгіленген сыйақы мөлшерлемесі Қазақстан Республикасының «Банктер мен банктік қызмет туралы» Заңында бекітілген тәртіпте жасалған азаюы жағына немесе Банктің азаю жағына уақытша өзгеруіне оның өзгеруінен басқа жағдайларда, біржақты тәртіпте өзгертілмеуі тиіс. Азаюы жағына сыйақы мөлшерлемесінің уақытша өзгеруі деп уақытша өзгергенге дейін қолданылатын сыйақы мөлшерлемесінің мөлшерінен жоғарыламайтын мөлшерде сыйақы мөлшерлемесінің аяқталуы бойынша белгілі мерзімге Банктің сыйақы мөлшерлемесінің мөлшерін төмендетуі түсініледі.

61. Қарыз алушы жеке тұлғамен жасалған банктік қарыз шарты/келісім бойынша жүргізілген соманы, егер ол қарыз алушының банктік қарыз шарты/келісім бойынша міндеттерін орындау үшін жеткіліксіз болса, қарыз алушының берешегін келесі кезектілікте өтейді:

1) негізгі борыш бойынша берешек;

2) сыйақы бойынша берешек;

3) банктік қарыз шартында/келісімде белгіленген мөлшердегі тұрақсыздық өсімпұлдары (айыппұл, өсімпұл);

4) ағымдағы төлемдердің кезеңі үшін негізгі борыш сомасы;

5) ағымдағы төлемдердің кезеңі үшін есептелген сыйақы;

6) орындауды алуы бойынша Банктің залалдары.

Қарыз алушы жеке тұлғамен жасалған банктік қарыз шарты/келісім бойынша жүргізілген соманы бір жүз сексен жалғасты күндердің аяқталуы бойынша мерзімі кешіктірілгенде, егер ол қарыз алушының банктік қарыз шарты/келісім бойынша міндеттерін орындау үшін жеткіліксіз болса, қарыз алушының берешегін келесі кезектілікте өтейді:

1) негізгі борыш бойынша берешек;

2) сыйақы бойынша берешек;

3) ағымдағы төлемдердің кезеңі үшін негізгі борыш сомасы;

4) ағымдағы төлемдердің кезеңі үшін есептелген сыйақы;

5) банктік қарыз шартында/келісімде белгіленген мөлшердегі тұрақсыздық өсімпұлдары (айыппұл, өсімпұл);

6) орындауды алуы бойынша Банктің залалдары.

62. Ертеректе берілген қарыздар және басқа кредит құралдары (кепілдіктер, аккредитивтер) бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің мөлшерінің өзгеруі Директорлар Кеңесінің немесе Кредит Комитетінің/ Басқармасының шешімі бойынша банктік қарыз шартының және кредит өнімі талаптарынан шығарылып жүргізілуі мүмкін.

63. Қарыз алушының кредиттік досьесін қалыптастыру үшін қажетті құжаттардың тізілімі Банктің кредиттік қызметін реттейтін Банктің ІНҚ-та анықталған.

64. Банктік қарыз шартында/келісімде жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің ⁴Қазақстан Республикасының Уәкілетті органының⁴ нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес есептелгені көрсетіледі.

65. Банктік қарыз шартында қарыздар бойынша сыйақы төлеу мерзімі және тәртібі қарыздың талаптарынан шығарылып белгіленеді. Жеке тұлғалар үшін **банктік қарыз** шартында/келісімде қарыз алушының таңдауы бойынша қарызды өтеу әдісі көрсетіледі, оған өтеу әдісін таңдау үшін қарызды өтеу кестесінің жобасы жіктелген төлеммен, аннуитетті төлем немесе басқа әдістермен банктік қарыз шарты/келісім жасалғанға дейін тәсілдермен есептеліп ұсынылады.

66. Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес жеке тұлғамен банктік қарыз шартын жасағанға дейін Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде бекітілген тәртіпке сәйкес қарыз бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесін есептеу кезінде комиссиялар мен өзге төлемдерді өндіру қарастырылмағанда, Банк жеке тұлғаға сонымен бірге сыйақының, комиссиялардың және Банктің құқығын қарастыратын кредит беру талаптары, басқа қарыз берумен және қызмет көрсетумен байланысты және банктік қарыз шартында/келісімде қарастырылған төлемдермен бірге кредит беру талаптарына таңдау беруге міндетті.

Банк банктік қарыз шартында/келісімдерде комиссиялар мен өзге төлемдердің, сонымен бірге қарыз берумен және қызмет көрсетумен байланысты олардың мөлшерлерінің толық тізімдемесін көрсетуге міндетті және жасалған банктік қарыз шартының/келісімдердің шеңберінде комиссиялар мен өзге төлемдердің жаңа түрлерін біржақты тәртіпте енгізуге құқылы емес.

67. Банк банктік қарыз шартының талаптарын, қарыз алушы үшін оларды жақсарту жағдайларынан басқаларда, біржақты тәртіпте өзгертуге құқылы емес.

Осы тармақтың мақсаттары үшін банктік қарыз шартының/келісімнің талаптарын жақсарту деп келісілер түсініледі:

- банктік қарыз шартына/келісімге қызмет көрсетумен байланысты қызметтерді көрсеткені үшін комиссияларды және басқа төлемдерді азайту жағына өзгерту немесе толық алып тастау;
- тұрақсыздық айыппұлдарын (айыппұл, өсімпұл) азайту жағына өзгерту немесе толық алып тастау;
- банктік қарыз шарты/келісім бойынша сыйақы мөлшерлемелерін азаю жағына өзгерту;
- банктік қарыз шарты/келісім бойынша төлемдердің мерзімін кейінге қалдыру және (немесе) бөліп төлеу.

Банктік қарыз шартында/келісімде қарыз алушы үшін талаптарды жақсартатын қосымша тізімдеме қарастырылуы мүмкін. Банк қарыз алушының талаптарын жақсартатын жағдайларды қолданған жағдайда, қарыз алушыға банктік қарыз шартында/келісімде қарастырылған тәртіпте банктік қарыз шартының/келісімнің өзгеруі туралы хабарланады. Қарыз алушы хабарлама алған күннен бастап он төрт күнтізбелік күннің ішінде банктік қарыз шартында/келісімде қарастырылған тәртіпте банк ұсынған жақсартушы жағдайлардан бас тартуға құқылы. Келіскен жағдайда Қарыз алушы банктік қарыз шартына/келісімге қосымша келісім жасайды.жағдайларынан басқаларда, біржақты тәртіпте өзгертуге құқылы емес.

68. Банктің клиентпен жасалған банктік қарыз шарты бойынша Банктер туралы заңға сәйкес кез келген басқа валюталық баламаға таңумен клиентке теңгемен берілген төлемдер мен міндеттемелерді индекстеуіне тыйым салынады.

69. Банк қарызды алған күннен бастап 14 күнтізбелік күннің ішінде келесі жағдайлардан басқаларында, қарызды мерзімінен бұрын өтеуге тұрақсыздық айыппұлын немесе айыппұл санкцияларының басқа түрлерін төлетуге құқылы емес:

- 1 (бір) жыл мерзімге берілген қарызды алған күннен бастап 6 (алты) айда;
- 1 (бір) жылдан жоғары мерзімге берілген қарызды алған күннен бастап 1 (бір) жылда.

70. Кәсіпкерлік қызметпен байланысты емес тауарлар, жұмыстар мен қызметтер сатып алуға қарыз алған жеке тұлға, егер банктік қарыз шартында басқадай қарастырылмаса, шарт жасаған күннен кейін 14 (он төрт) күнтізбелік күн ішінде қарызды ұсынған күннен Банк есептеген сыйақыны төлеумен, қарызды қайтарғаны үшін тұрақсыздық айыппұлын немесе басқа айыппұл санкциялары түріндегілерді төлемей қарызды қайтаруға құқылы.

71. Банктің беретін қарыздарын қайтару бойынша міндеттемелерді орындау және олар бойынша сыйақылар төлеу Азаматтық Кодексте анықталған қарыз алушының немесе үшінші

⁴ Қарыздар мен салымдар бойынша шынайы, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеудегі сыйақы мөлшерлемелерін есептеу (шынайы құны) 2012 жылы 26 наурызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі басқармасының № 137 қаулысында бекітілген.

тұлғалардың (бұдан әрі - кепілдік берушінің) мүліктерінің (активтерінің) кепілінде келесілер қамтамасыз етілуі мүмкін, оның ішінде:

– кепіл берушінің Банкте ашылған банктік жинақ шоттарында орналастырылған салымдары (депозиттері);

– жылжымалы мүлік (көлік құралы, өтімді тауар өнімі, құймадағы тазартылған құнды металдар, Қазақстан Республикасының заңнамаларында бекітілген құнды металдардан жасалған монеталар, бағалы қағаздар және басқа мүліктер);

– жылжымайтын мүлік (жер телімдері, сондай-ақ үймереттер, ғимараттар және басқа да мүліктер);

– заңды және жеке тұлғалардың Банкке кепілдіктерінің сенімділіктің жоғары рейтингінің болуы;

– жеке тұлғаның кепілгерлігі.

72. Банк қарыз алушының міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету ретінде қабылданатын кепілдіктерге келесі талаптар ұсынылады:

– Банкке ұсынылатын кепіл кепіл берушінің меншігі болуы тиіс, бұл ретте Банкке кепілге берілетін мүлікке кепіл берушінің меншік құқығын растайтын құжаттар ол туралы тіркеу органын, сондай-ақ кепіл заты қандай да бір ауыртпалықтан және үшінші тұлғаның наразылығынан бос екенін, тыйым салынбағанын жазбаша растау ұсынылады;

– кепіл мүлкі өтімділікті болуы тиіс. Банк қажет кезінде кепіл берушіден кепілге берілетін мүліктің нақты құны туралы аудиторлық қорытынды немесе тәуелсіз бағалаушы компаниядан оның бағалауын жүргізуді талап етуге құқылы;

– Банктің талап етуі бойынша, Кепіл берушінің кепілге қабылданатын мүлкін Кепіл беруші сақтандыруы тиіс (егер кепіл шартының қолданылуы мерзімінің ішінде кепілге салынған мүліктің бұзылу тәуекелі немесе жоғалуы бар болса). Мүлікті сақтандыру қажеттігі Банктің уәкілетті органының шешімімен және кредиттік өнімдерді беру талаптарымен анықталады.

73. Банк берілген қарыз бойынша кепілге қамтамасыз ету ретінде қабылдайтын мүліктердің түрлері мен тізілімі Банктің Кепілдік саясатында анықталған.

74. Банктер туралы заңға сәйкес кепіл беруші/қарыз алушы сақтандыру ұйымын және/немесе бағалаушыны өзінің қарастыруы бойынша таңдауға құқылы.

75. Банк банктік қарыз шартының (шарттарының) жасалуы (жасалған) шеңберінде жаңа қарыздарды беруді біржақты тәртіпте тоқтатуға келесі жағдайларда құқылы:

1) Банкте банктік қарыз шартына сәйкес жаңа қарыздарды ұсынуды жүзеге асырмау құқығы туындағанда;

2) банктік қарыз шарты бойынша, қарыз алушы Банк алдындағы өзінің міндеттемелерін бұзғанда;

3) Қазақстан Республикасының заңнамаларының талаптарына сәйкес, Банк жүргізген мониторинг нәтижелері бойынша айқындалған, қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы;

4) банктік қарыз шартын, Банктің тиісті орындауына әсер ететін Қазақстан Республикасының заңнамаларының талаптарының өзгеруі.

76. Банктік қарыз шартын жасау, лизингі, факторингі, форфейтингі, вексельдер есебі, кепілдіктерді, кепілгерлікті, аккредитивтерді шығару қарыз алушының/қосарлас қарыз алушының/клиенттің ол туралы мәліметтерді ұсынуға және мәміле жасауға жазбаша келісімінің болуы, сондай-ақ тараптардың өздерінің міндеттерін орындаумен байланысты Банктің кредиттік бюро деректерінің базасына ол туралы кредиттік есеп беру, сонымен қатар Қазақстан Республикасының заңнамасына және Банктің ІНҚ-қа сәйкес дербес деректерді жинау мен өңдеуге келісім берумен байланысты ақпараттарды ұсыну міндетті талаптар болып табылады.

3-тарау. Банктің және оның клиенттерінің құқықтары мен міндеттері, олардың өзара екіжақты жауапкершілігі

77. Банктің және оның клиенттерінің құқықтары мен міндеттері, олардың бір-бірінің алдындағы жауапкершілігі Қазақстан Республикасының заңнамасында және шарттарда (тараптардың келісімінде) анықталады.

78. Шарттарды (тараптардың келісімін) орындаумен байланысты туындайтын даулар мен келіспеушіліктер келіссөздер жолымен шешіледі, ал тараптардың арасында келісімге қол

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет13 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

жеткізілмеген жағдайда – Қазақстан Республикасының заңнамасында бекітілген сот тәртібінде шешіледі.

79. Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес банктік құпияға қатысты ақпаратты жарияламау бойынша талаптарды сақтауға кепілдік береді.

80. Банкке клиенттен шағым түскен жағдайда, Банк банктік қызметтерді көрсету ережесі және Клиенттердің шағымдарын қарастыру тәртібі туралы заңға сәйкес түскен шағымды қабылдауға және қарастыруға міндетті.

81. Банк және оның клиенттері шарттың талаптарын сақтауға, оларға шарттың (тараптардың келісімі) талаптарында жүктелген міндеттерді орындауға міндетті.

82. Шарттарда (тараптардың келісінде) қарастырылған міндеттерді орындамағаны немесе тиісті орындамағаны үшін Банк және оның клиенттері Қазақстан Республикасының заңнамаларына және шарттарға (тараптардың келісіміне) сәйкес жауапкершілікте болады.

83. Шарттарда тараптардың жауапкершілігін алып тастайтын немесе шектейтін талаптар қарастырылуы мүмкін, мысалы, еңсерілмес күштердің жағдайы (форс-мажор), шарттың (тараптардың келісімі) тараптарына байланыссыз.

84. Ақша аударымдары мен төлемдерді тиісті жүргізбеген жағдайда, Банк Қазақстан Республикасының заңнамаларына және клиентпен жасалған шарттарға (тараптардың келісіміне) сәйкес жауапкершілікте болады.

85. Банк Ереженің №№ 1 және 2 қосымшасына сәйкес бекітілген мөлшерлемелер мен тарифтерге сәйкес банктік қызметтерді/операцияларды жүргізгені үшін комиссия өндіріп алуға құқылы.

86. Банк клиенттің ақшасының клиенттің төлем құжатын қате ресімдегені үшін, соның нәтижесінде өз уақытында емес немесе қате есептен шығарылғанына және/немесе есеп айырысу құжаттарын өңдеуді белгіленген мерзімнен ұзақ кешіктіргені үшін жауапкершілікте болмайды.

87. Банк клиенттен телебайланыстық, пошталық, сонымен бірге басқа да жүргізілген операциялар бойынша нақтылы келтірілген шығындарға қосымша төлем ұстайды.

88. Банк клиенттің шотынан акцептісіз тәртіпте және клиенттің қосымша тапсыруынсыз қызметтер / операциялар жүргізген кезде комиссиялық сыйақы мен Банкке келтірген қосымша шығындарды ұстап қалуға құқылы.

4-тарау Банк қызметтеріне (операцияларына) тарифтер

89. Банктік қызметтерді / операцияларды жүргізуге мөлшерлемелер мен тарифтердің шекті мөлшерлерін Директорлар Кеңесі бекітеді. Олардың өзгеруі сонымен бірге Директорлар Кеңесінің құзіретіне жатады және Банктің басқа органдарына тапсырылуы мүмкін емес.

90. Банктік қызметтер/операциялар жүргізуге, оның ішінде Банкпен ерекше қатынастағы байланысты тұлғалар үшін базалық (стандарттық) мөлшерлемелер мен тарифтерді осыған тиісті уәкілеттілердің шешімдерімен осы Ережеде бекітілген тарифтердің/мөлшерлемелердің мөлшері жұмыс органдары (төменгі және жоғары) шектері аясында) бекітіледі және оларды қайта қарастыру қажеттігі пайда болуы шаралары бойынша қайта қарастырылады.

91. Банктік қызметтер/операциялар жүргізуге жекеленген мөлшерлемелер мен тарифтер, Ереженің 94-тармағында қарастырылған жағдайлардан басқасында, Ережеде бекітілген тарифтердің/мөлшерлемелердің шектері аясында бекітіледі:

- қарыздық, лизингілік, факторингтік операциялары, кепілдіктерді, кепілгерлікті, аккредитивтерді шығару бойынша операцияларды – Бас кредиттік комитет бекітеді;
- басқа банктік қызметтер/операциялар бойынша – Нарықтық тәуекелдерді және өтімділікті басқару комитеті:

- Банкпен ерекше қатынастағы байланысы жоқ тұлғалар үшін;

- Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғалар үшін, үлгі талаптары бойынша көрсетілген қызметтер берілген жағдайда, қосал алғанда, бірақ онымен шектелмей: Банктің Директорлар кеңесі бекіткен типтік нысандар бойынша, Банктің уәкілетті органдарының шешімдерімен, Банктер туралы ҚР Заңының 40-бабының талаптарына сәйкес (егер баламалы талаптар Банкпен ерекше қатынасы жоқ 2-ден кем емес клиентке берілгенде).

92. Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғалар үшін Банктік қызметтер/операциялар жүргізуге жекеленген мөлшерлемелер мен тарифтер ҚР Банктер туралы Заңының 40-бабының талаптарына сәйкес (егер баламалы талаптар 2-ден кем емес Банкпен ерекше

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет14 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

қатынастағы байланысы бар клиентке берілгенде) Директорлар Кеңесінің шешімімен келесідей бекітіледі:

- заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлердің банктік салымдары, қарыздық, лизингілік, факторингтік операциялары, кепілдіктерді, кепілгерлікті, аккредитивтерді шығару бойынша операциялар;

- басқа банктік қызметтер/операциялар бойынша, көрсетілген қызметтер типтік талаптар бойынша емес берілген жағдайда: Банктің Директорлар Кеңесі, Банктің уәкілетті органдарының шешімімен бекітілген шарттардың үлгі нысандарын қолданусыз.

93. Ережеде бекітілген шекті мөлшерлемелер мен тарифтердің аясынан шығатын банктік қызметтер/операциялар жүргізуге жекеленген мөлшерлемелер мен тарифтерді Банктің Директорлар Кеңесі бекітеді.

94. Банктік қызметтер/операциялар жүргізуге мөлшерлемелер мен тарифтердің шекті мөлшерлері аясында, сонымен бірге Директорлар Кеңесі, Банктің уәкілетті органдары бекіткен депозиттер мен кредиттердің мөлшерлемелері бойынша олардың күзіретінің шегінде жекеленген клиенттерге (клиенттердің санаттарына) немесе жекеленген өнімдер бойынша жекеленген тарифтер бекітілуі мүмкін.

95. Бұл ретте Банкпен ерекше қатынасы бар тұлғалармен байланысты тұлғаларға жеңілдікті мөлшерлемелер мен тарифтер беруге тыйым салынған.

96. Егер клиент Банкпен ерекше қатынасы бар тұлғалармен байланысты болса, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы банктер мен банктік қызмет туралы» Заңының 40-бабының талаптарына сәйкес (егер баламалы талаптар Банкпен ерекше қатынасы жоқ 2-ден кем емес клиентке берілгенде) Ережеде бекітілген банктік қызметтерді/операцияларды жүргізуге шекте мөлшерлемелер мен тарифтер аясында жеке талаптар беру мүмкіндігін анықтайды.

97. Банктің жауапты бөлімшесі Банкпен ерекше қатынасы барлығына клиенттерді тексергені үшін Банктің уәкілетті органдарына жекеленген мөлшерлемелер мен тарифтерді жіберген кезде және байланысы болған жағдайда жеңілдікті талаптарды беруге жол бермегені және қадағалағаны үшін жауапкершілікте болмайды.

98. Банктік қызметтерге тарифтің табыстылығына/өзіндік құнына болжау есеп айырысуы үшін жауапкершілік Қаржы, бухгалтерлік есеп, есептілік және ресурстар бөлімшесіне берілген деректердің негізінде, сонымен бірге банктік қызметтерге қолданыстағы тарифтерді өзгерткен не жаңасын бекіткені үшін өзгерістерге бастама жасаған бөлімшелерге жүктеледі.

99. Банктік қызметтерге өзгерістер және/немесе толықтырулар туралы (Ереженің 100-тармағында көрсетілген операциялардан басқа), Банк клиенттерді банктік қызметтерге тарифтерге өзгерістер және/немесе толықтырулар енгізу туралы, егер онда Банктің WEB-сайтын қоса алғанда, бұқаралық ақпарат құралдарында олардың қолданысқа енгізілуіне 7 (жеті) күнтізбелік күн қалғанға дейін хабарлама жариялау жолымен хабарландырады.

100. Шоттарды ашу, жүргізу және жабу бойынша және ағымдағы шоттар бойынша жүргізілетін басқа операциялар бойынша белгіленген Банктің тарифтеріне өзгерістер және/немесе толықтырулар туралы Банк клиенттеріне осындай өзгерістер және/немесе толықтырулар оларды қолданысқа енгізілуіне 15 (он бес) күнтізбелік күннен бұрын, кастодиандық операциялар бойынша бекітілгендерді - оларды қолданысқа енгізілуіне 30 (отыз) күнтізбелік күннен бұрын хабарлайды.

101. Банктік қызметтерді/операцияларды жүргізуге мөлшерлемелер мен тарифтердің шекті мөлшерлері Ережеге №1 және 2 қосымшада бекітілген.

5-тарау Банкпен ерекше қатынастағы байланыстары бар тұлғалармен мәміле

102. Банк өзінің қызметін жүргізер кезде Банктер туралы заңның талаптарында, сонымен бірге Қазақстан Республикасының уәкілетті органының нормативтік құқықтық актілерінде бекітілгендерге сәйкес клиентке Банкпен ерекше қатынастағы байланысы барлығына тексеру жүргізеді⁵.

⁵ ҚР Ұлттық Банкінің 2018 жылдың 29-қазанындағы № 271 қаулысы «Уәжді пайымдауды қалыптастыру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы ережелерді бекіту туралы» (көрсетілген ережелердің 15, 20 тармақтары);

ҚР Ұлттық Банкінің 2018 жылдың 29-қазанындағы № 273 қаулысы «Банкпен ерекше қатынастар арқылы байланысты тұлғаларға жеңілдікті жағдайлар беруге тыйым салуды белгілеудің кейбір мәселелері туралы».

Жеке немесе заңды тұлға ҚР уәкілетті органының уәжді пайымдауының негізінде банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлға деп танылуы мүмкін.

Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғалармен мәмілеге кіру Банктер туралы заңның талаптарының есебімен жүргізіледі және осындай мәмілелерді Банктің директорлар кеңесі бекіткен үлгі талабындағы жағдайлардан басқасында, оның барлық жағдайларын қарастырған кезде тек Банктің Директорлар кеңесінің шешімі бойынша ғана жүргізіледі және үшінші тұлғалармен осыған баламалы мәмілелерде қолданылады.

103. Банкпен ерекше қатынасы бар тұлғаларға Банктер туралы заңға сәйкес жеңілдікті талаптарды ұсынуға тыйым салынады.

Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғаларға, банктік конгломератқа қатысушылардан басқасына қамтамасыз етусіз (бланкілік қарыздар) қарыз беруге тыйым салынады. Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғаларға кредитордан қарыз алушының қарызын қайта қаржыландыруға тыйым салынады.

Банк Банктер туралы заң және Қазақстан Республикасының уәкілетті органының нормативтік құқықтық актілерінде бекітілген белгілеріне сәйкес жеңілдіктің болуына мәмілелердің / операциялардың талаптарына тексеру жүргізеді⁶.

103-1. Директорлар кеңесінің мүшелері мен Банктің ірі қатысушыларына қарыз беруге тыйым салынады.

104. Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғаларға, Банк қарыз беру туралы шешім қабылдаған күнге 20 (жиырма) миллион теңгеден асырылмаған мөлшерде қарыздардан, сонымен бірге банктік конгломератқа қатысушылар болып табылатын тұлғаларға қарыздардан басқа, қамтамасыз етусіз (бланкілік қарыздар) қарыз беруге тыйым салынады.

105. Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар кредитордағы қарыз алушының банктің меншік капиталынан мөлшері 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) %-дан жоғарылаған қарызды қайта қаржыландыруға тыйым салынады.

106. Банк мәміле жасау туралы шешім қабылдаған күнге (Банк мәміле жасау туралы шешім қабылдаған күнге банктің меншік капиталынан құны 10 (он) %-дан жоғарылаған заңды тұлғалардың жарғылық капиталға қатысу үлесі мен акцияларды сатып алуы бойынша мәмілелерден басқалары) банктің меншік капиталынан құны 0,02 (нөл бүтін жүзден екі) %-дан асырылған мәмілені Банк жасай алмайды және ол соңына келесілерді алып келеді:

- Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғаның алдындағы міндеттерге ақы төлеу;
- Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар тұлғаның қандай да бір мүлкін сатып алуға;
- Банктің меншігінде орналасқан бағалы қағаздардан басқа, Банкпен ерекше қатынастағы байланысы бар эмитеттелген тұлғалардың бағалы қағаздарын сатып алу.

3-бөлім. ҚОРЫТЫНДЫ ЕРЕЖЕ

107. Ереженің талаптарының, оның ішінде Шаралар жоспарының (Ережеге №3-қосымша) орындалуына/тиісті орындалу жауапкершілік Ережеде реттелетін процестерге қатысушы құрылымдық бөлімшелердің басшыларына жүктеледі.

108. Ережеде реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамаларына және Банктің ІНҚ-ға сәйкес шешілуі тиіс.

109. Банктің қызметкерлері клиенттерге қызмет көрсеткен кезде Қазақстан Республикасының заңнамаларын, Ережелерді және Банктің ІНҚ басшылыққа алуға міндетті.

⁶ ҚР Ұлттық Банкінің 2018 жылдың 29-қазанындағы № 271 қаулысы "Уәжді пайымдауды қалыптастыру және пайдалану қағидаларын бекіту туралы ережелерді бекіту туралы" (көрсетілген ережелердің 15, 20 тармақтары);

ҚР Ұлттық Банкінің 2018 жылдың 29-қазанындағы № 273 қаулысы "Банкпен ерекше қатынастар арқылы байланысты тұлғаларға жеңілдікті жағдайлар беруге тыйым салуды белгілеудің кейбір мәселелері туралы".

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет16 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

ҚОСЫМШАЛАР

Қосымшалардың нөмірі	Қосымшалардың атауы
№ 1 қосымша	Банктік қызметтерді / операцияларды жүргізуге мөлшерлемелер мен тарифтердің шекті мөлшерлері
№ 2 қосымша	Қаржылық институттар көрсететін қызметтерге мөлшерлемелер мен тарифтердің шекті мөлшерлері
№ 3 қосымша	Шаралар жоспары

 Евразийский Банк	ЕР	1-бет17 17
	ОПЕРАЦИЯЛАР ЖҮРГІЗУДІҢ ЖАЛПЫ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ	

ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ПАРАҒЫ

№ р/с	Хаттама нөмірі	Хаттама күні	Күшіне енген күні	Өзгеріс бастамашысы
1.	44	10.05.2018	11.07.2018	Қазынашылық және ALM департаменті, Корпоративтік блок
2.	67	2018 жылдың 30-маусымы		
3.	99	2018 жылдың 17-қазаны		
4.	116	2018 жылдың 29-желтоқсаны	11.01.2019	Қаржы блогының Қаржы департаменті
5.	20	13.03.2019	09.04.2019	Қаржы блогының Қаржы департаменті